

**UCHWAŁA NR V/39/2019
RADY MIEJSKIEJ W ŁOCHOWIE**

z dnia 30 stycznia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994, ze zm.), art. 4¹ ust. 1,2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137, z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492) Rada Miejska w Łochowie uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Źródłem finansowania zadań niniejszego programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 3.

Zadania określone w załączniku będą realizowane do 31 grudnia 2019 roku.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łochowa.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Łochowie

Sławomir Piotr Ryszawa

Załącznik do Uchwały Nr V/39/2019.
Rady Miejskiej w Łochowie z dnia 30 stycznia 2019 roku
w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA 2019 ROK**

I. WSTĘP

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo.

Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. W przypadku alkoholu potrzeba prawnego uregulowania, czyli interwencji „zewnątrznej” za pomocą prawa, wynika również z braku możliwości rozwiązania tych problemów za pośrednictwem innych środków.¹

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” (wydanie z 2009 roku) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów.

Rozmiary problemów związanych z alkoholem to również wysokie koszty społeczne i ekonomiczne, jakie ponoszą budżety państw. Koszty te szacowane są przez Światową Organizację Zdrowia na poziomie 1,3 % PKB, tj. w przypadku Polski ok. 17,5 mld. zł.

Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia w „Europejskim Raporcie Zdrowia” (wydanie z 2012 roku) nadużywanie alkoholu jest przyczyną niemal 6,5 % ogółu zgonów w Europie.

Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne²

Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową.

„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łochów na 2019 rok”, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r., poz. 994 z późn. zm.), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r., poz. 310 z późn. zm.).

¹ „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Praktyczne wskazówki dla samorządów” K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn s. 10

² „Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020” www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 1030).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Łochów opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z „Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”. Wykorzystano również publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii”.

II. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r., poz. 310 z późn. zm.). Obowiązek ten wynika także z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 1030).

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE ŁOCHÓW, WNIOSKI ORAZ REKOMENDACJE.

Dla potrzeb opracowania Programu w Gminie Łochów w czerwcu 2018 roku przeprowadzono Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań Programu.

Uzupełnieniem danych uzyskanych w badaniach są dane jakościowe, które są wynikiem przeprowadzonego projektu szkoleniowo – kontrolnego dla sprzedawców pt. „ODPOWIEDZIALNY SPRZEDAWCA” oraz rozmów i zgłaszanych problemów przez: nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół, członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

MIESZKAŃCY:

- większość przebadanych mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie, co wskazuje na spożywanie alkoholu o niskim poziomie ryzyka. 37% respondentów to osoby deklarujące abstynencję;

Za PARPA: Co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Większość pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia.

W perspektywie takich danych, można przyjąć, że postawy mieszkańców gminy Łochów wobec spożywania alkoholu są raczej pozytywne.

- Błędne przekonanie o tym, że alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce) nie jest rozpowszechniony wśród badanych - 92% mieszkańców udzieliło poprawnej odpowiedzi. Łącznie tylko 8% badanych wskazało błędnie, prezentując tym opisywany powyżej mit. Dla porównania, należy przytoczyć wnioski z przeprowadzonego przez agencję badawczą ARC Rynek i Opinia badanie nt. „Czego Polacy o alkoholu nie wiedzą?": „Poprosiliśmy naszych badanych o uszeregowanie napojów zawierających alkohole, w zależności od zawartości czystego alkoholu

w każdym z nich. Żadna z badanych osób nie potrafiła podać prawidłowej odpowiedzi (cztery z nich były blisko). Tylko 55 osób (czyli 5,5%) prawidłowo wskazało półlitrowe piwo jako zawierające najwięcej (20g) czystego alkoholu”. Wobec czego, należy przyjąć, że badani mieszkańcy gminy Łochów odznaczają się na tle przytoczonych badań wysokim poziomem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu.

- w kontekście poziomu wiedzy badanych mieszkańców na temat spożywania alkoholu można przyjąć, że wysoki odsetek badanych mieszkańców przyjmuje konstruktywne postawy wobec alkoholu i nie ulega stereotypom;

- **Aczkolwiek, aby podtrzymać tą pozytywną tendencję wydaje się konieczne przeprowadzenie w przyszłość wśród mieszkańców gminy Łochów kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.**

- niewiele ponad połowa ankietowanych, bo 51% twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające;

- 29% respondentów deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie a 20% podejrzewa, że tak się dzieje;

- celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat instytucji oferujących pomoc osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Jedną z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób byłyby plakaty oraz ulotki psychoedukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doznającym przemocy;

- w subiektywnej ocenie większości mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość rzadkie – łącznie 78% odpowiedzi. 93% respondentów nie wie, gdzie mogą zgłosić się osoby uzależnione od hazardu;

- łącznie 63% badanych mieszkańców uważa, że uzależnienie od komputerów lub internetu w środowisku lokalnym jest dość duże;

UCZNIOWIE:

- uczniowie w gminie Łochów deklarują w ogromnej większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami (SP – 96%; GIM – 88%);

- łącznie 84% uczniów szkoły podstawowej, 73% uczniów klas gimnazjalnych chciałoby lub raczej chciałoby podzielić się wątpliwościami z rodzicami. Z kolei łącznie odpowiednio 65% uczniów klas podstawowych a tylko 38% gimnazjalistów obdarzyłoby zaufaniem pedagogów;

- **Na uwagę zasługuje fakt, że uczniowie dużo rzadziej wskazali w kwestii zaufania nauczycieli. Godne polecenia byłoby zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmocnienia relacji zaufania i budowania zasobów chroniących. Pożądane byłoby zaaranżowanie odpowiednio poprowadzonych godzin wychowawczych z młodzieżą, na których nauczyciel będzie miał okazję pokazać się uczniom nie tylko jako osoba odpowiedzialna za sprawy organizacyjne i prowadzenie danego przedmiotu, ale także jako godny zaufania dorosły, który jest otwarty na trudne kwestie osobiste trapiące dzieci i młodzież;**

- na tle badań ogólnopolskich uczniowie klas GIM w gminie Łochów wypadają korzystniej – inicjację alkoholową ma za sobą 63% badanych gimnazjalistów oraz 27% uczniów klas podstawowych w przeszłości próbowało alkoholu;

- w przypadku większości uczniów klas podstawowych kontakt z alkoholem był jednorazowy lub próbowali go raz lub kilka razy w życiu (21%). W wypadku gimnazjalistów już 27% spożywała alkohol raz lub kilka razy w życiu;

- inicjację nikotynową ma za sobą 15% uczniów klas podstawowych oraz 51% gimnazjalistów;

- większość uczniów gminy Łochów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową i aktualnie nie pali papierosów (łącznie: SP – 93%; GIM – 76%). Sporadycznie po nikotynę sięga 6% uczniów SP oraz 15% uczniów GIM a 4% z nich pali papierosy regularnie;

- w subiektywnym odczuciu badanych uczniów w ich otoczeniu papierosy pali ponad 20 osób (SP – 20%; GIM – 54%);

- z wypowiedzi uczniów klas podstawowych wynika, że ten problem ich nie dotyczy (97%). Gimnazjaliści swój pierwszy kontakt z dopalaczami lub narkotykami, **co jest sygnałem ostrzegawczym, mieli przede wszystkim na spotkaniu ze znajomymi (7%), w szkole (2%) lub za przyzwoleniem rodziny (3%);**

- badani uczniowie nie mają problemów z przyjmowaniem tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Ich deklaracje przede wszystkim dotyczą tego, że ta kwestia ich nie dotyczy: SP – 98%; GIM – 86%;

- prawie połowa uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy szkolnej (SP – 45%; GIM – 42%);

- w klasach gimnazjalnych (32%) w wyższym stopniu niż w klasach podstawowych (12%) występuje zjawisko „chrztu” młodszych uczniów;

- **Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów;**

- większość uczniów SP spędza przed komputerem 2 do 3 godzin. (43%). Ich 32% kolegów z GIM spędza przed komputerem 4 – 5 godzin dziennie;

- większość uczniów nie korzystało nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP – 80%; GIM – 78%);

- **należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji;**

- Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych. W ostatnich trzech latach oddziaływaniami profilaktycznymi obejmowano uczniów głównie w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych. Jest to niewątpliwie dobry sposób na organizowanie czasu wolnego młodych ludzi, za którym przemawia pogląd, według którego dzieci i młodzież angażują się w niepożądane zachowania alkoholowe z nudów, braku alternatywnego zajęcia. Jakkolwiek jest to częściowo prawdziwe stwierdzenie, należy pamiętać, że równie istotną rolę, o ile nie większą, odgrywają w tej kwestii czynniki natury społecznej, środowisko wychowawcze i internalizowane w drodze naśladownictwa, pozytywne przekonania wobec spożywania alkoholu. Dlatego tak istotne jest, aby oddziaływać na zmianę postaw i przekonań oraz promować zachowania wolne od używek oraz asertywność, np. w sytuacji presji rówieśniczej. **Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów**

Alkoholowych pozalekcyjne zajęcia sportowe powinny być połączone ze strategiami profilaktycznymi. Ważne także, by grupa dzieci zagrożona negatywnym wpływem problemów alkoholowych miała możliwość uczestniczyć w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach, m.in. na zorganizowanych w tym celu koloniach. Działania takie zaleca się organizować w przyszłości, ponieważ wczesne doświadczenia w zakresie kontaktu z używkami odgrywają niebagatelną rolę w kształtowaniu nawyków. Te z kolei mają bezpośredni wpływ na ryzyko wystąpienia w przyszłości problemu ze spożywaniem alkoholu lub nawet uzależnieniem i jego konsekwencjami. Istotą oddziaływań profilaktycznych jest kształtowanie postaw, wzmacnianie umiejętności społecznych oraz zmiana zachowań. **W osiągnięciu tych celów mogą pomóc odpowiednio przeprowadzone warsztaty dla dzieci, spotkania z rodzicami i szkolenia dla nauczycieli. Najbardziej skuteczne są takie oddziaływania, które dają szansę zmiany postaw jak największej grupy osób, która może wpływać na dzieci i młodzież w taki sposób by te nie wchodziły na grunt zachowań ryzykownych. Rodzice i nauczyciele odgrywają tutaj istotną rolę modeli, których to obserwują i na których wzorują się uczniowie.**

SPRZEDAWCY:

- można przyjąć, że badani sprzedawcy w punktach ze sprzedażą alkoholu odznaczają się wysokim poziomem świadomości na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu;
- łącznie 52% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany;
- łącznie 80% respondentów nie zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku;
- łącznie 83% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu;
- 100% sprzedawców uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia;
- łącznie 48% badanych uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w roku (41%) oraz miesiącu (56%) a kolejne 3% sprzedawców twierdzi, że kilka razy w tygodniu;
- spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem;
- 7% przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy doszło do nieprzyjemnych zająć związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu;

- 76% badanych wskazało, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobom, co do których miały podejrzenie, że są nieletnie; 21% badanych wskazało, że nie mieli pewności co do wieku osoby, której sprzedały alkohol;

- w przypadku wątpliwości, co do wieku kupującego, 59% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to kolejne 41% osób.

Tyle diagnoza. Pogłębione badanie zrealizowane w ramach projektu „Odpowiedzialny sprzedawca” niestety jest mniej optymistyczne, gdyż na skontrolowanych 30 punktów sprzedaży alkoholu aż w 14 czyli prawie w połowie sprzedawcy nie poprosili kupującego o dowód osobisty i sprzedali alkohol osobie wyglądającej na niepełnoletnią czyli tzw. „tajnemu klientowi” Fakt ten wskazuje jednoznacznie na konieczność intensyfikacji działań w tym zakresie.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Łochów oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

- 1) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodzina, środowiska rówieśnicze) oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka;
- 2) doskonalenie i integrowanie treści programów profilaktyki problemowej zapobiegającej szerokiemu spektrum zachowań ryzykownych;
- 3) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii profilaktycznych;
- 4) monitorowanie działań profilaktycznych;

2. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:

- 1) edukowanie i informowanie, w tym zwłaszcza edukacja publiczna;
- 2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez kampanie, festyny, imprezy dla mieszkańców Gminy Łochów, zajęcia integracyjne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży;

3. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży, poprzez:

- 1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży;

2) działania służb oraz innych podmiotów i osób mające na celu zmniejszenie dostępu osób nieletnich do alkoholu, poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwłaszcza zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim;

4. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych, poprzez:

- 1) udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej w Punkcie Konsultacyjnym;
- 2) wspieranie działania placówek leczenia odwykowego w szczególności poprzez:
 - a) finansowanie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA, a także ofiar i sprawców przemocy domowej, uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ,
 - b) dofinansowanie poprawy warunków bazy lokalowej i ich wyposażenia,
 - c) dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego,

5. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

- 1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie i sytuacje kryzysowe w Punkcie Konsultacyjnym;
prowadzenie programów i konsultacji edukacyjnych służących zwiększaniu kompetencji i umiejętności wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie i będących w sytuacjach kryzysowych;
- 2) monitorowanie sytuacji osób/rodzin objętych pomocą oraz procedurą „Niebieskiej Karty”, w których występuje również problem uzależnienia;
- 3) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, psychoterapii, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków;

6. Poprawa współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizacyjnej podmiotom realizującym zadania Programu;
- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami w realizacji wspólnych przedsięwzięć służących poprawie skuteczności prowadzonych zadań;

Zadania 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych:

1) Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych w następujących formach:

- a) konsultacje specjalistów,
- b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi,
- c) pomoc i wsparcie psychologiczne,
- d) zajęcia będące alternatywą wobec używania substancji psychoaktywnych, wspomagające proces zdrowienia,
- e) wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej,
- f) pomoc udzielana osobom uzależnionym od narkotyków, hazardu, Internetu, nikotyny

2) Udział lub organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej.

1) Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:

- a) konsultacje specjalistów,
- b) zajęcia edukacyjne,
- c) warsztaty umiejętności życiowych,
- d) treningi zachowań,
- e) poradnictwo,
- f) psychoterapię,
- g) działalność z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.

2) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób które chcą uzyskać informacje na temat uzależnień.

3) Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.

4) Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie przez:

- a) dofinansowanie zadań realizowanych w ośrodkach interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie,

- b) szkolenia dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego,
- c) dofinansowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- d) dofinansowanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- e) finansowanie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej dla ofiar przemocy w ramach pracy zespołów interwencyjnych w środowisku zdarzenia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć kulturalnych w tym również kultury fizycznej.

- 1) Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:
 - a) programów informacyjno-edukacyjnych,
 - b) programów środowiskowych,
 - c) programów rówieśniczych,
 - d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii
 - e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym,
 - f) programów alternatywnych z uwzględnieniem zajęć pozalekcyjnych,
 - g) programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich,
 - h) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców,
 - i) programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji.
- 2) Prowadzenie edukacji publicznej we współpracy z mediami publicznymi. Organizowanie i udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach, akcjach profilaktycznych.
- 3) Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców Gminy Łochów.
- 4) Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 5) Udział lub organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- 6) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających).

- 7) Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.
- 8) Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- 9) Zakup materiałów, nagród, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- 10) Inne działania z zakresu profilaktyki.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

- 1) Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
- 2) Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:
 - a) programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka,
 - b) programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - c) programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków.
- 3) Współpraca z ruchami samopomocowymi.

5. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Miejskiej Komisji.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

IV. ADRESACI DZIAŁAŃ PROGRAMU

Program adresowany jest głównie do:

- a) mieszkańców Gminy Łochów,
- b) dzieci, młodzieży i ich rodzin,
- c) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców przedszkoli, pedagogów oraz psychologów szkolnych,
- d) organizacji pozarządowych,

- e) lokalnych instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- f) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- g) pozostałej społeczności lokalnej.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu Gminy Łochów stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2019, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487, z późn. zm.).
2. Planowana w 2019 roku wysokość środków na realizację programu 451 000 zł.

VI. ROZDZIAŁ

Główne wydatki związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Powstanie miejsko – gminnej świetlicy socjoterapeutycznej.
2. Opinie biegłego.
3. Realizacja programów profilaktycznych poprzez prelekcje o tematyce profilaktycznej i interaktywne formy działania promujące zdrowy styl życia.
4. Lokalne imprezy profilaktyczne (wydarzenia sportowo - rekreacyjne, konkursy, koncerty, spektakle teatralne, happeningi, wyjazdy integracyjne, festyny).
5. Wypoczynek letni z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.
6. Prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i pozalekcyjnych zajęć promujących pozytywne wzorce osobowościowe i zdrowy tryb życia.
7. Doposażenie świetlic opiekuńczo-wychowawczych klubów zainteresowań, w tym młodzieżowych klubów sportowych, ognisk, teatrów.
8. Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych alkoholizmem.
9. Dofinansowanie programów terapeutycznych dla współuzależnionych i uzależnionych.
10. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, instytucji, osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i promujących zdrowy styl życia.
11. Wynagrodzenia członków komisji.
12. Szkolenia.
13. Wynagrodzenie Pełnomocnika i pochodne od wynagrodzeń.

14. Wyjazdy służbowe.
15. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Rodzinie.
16. Działania skierowane na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Za koordynację i realizację Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym:

- komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Łochowie oraz jednostkami organizacyjnymi Gminy Łochów, będącymi dysponentami środków finansowych na realizację powierzonych zadań,
- szkołami, przedszkolami i Miejsko i Gminnym Ośrodkiem Kultury,
- placówkami służby zdrowia,
- podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych,
- Miejsko Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacjami pozarządowymi,
- organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi.

VIII. MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH (MKRPA)

1. Zadania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
- b) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- c) Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych.
- d) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - kierowanie osób zgłoszonych do MKRPA na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),

- kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- udział w postępowaniu sądowym.

e) Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Łochowie lokalizacji i limicie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

f) Współdziałł w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy.

2. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Za realizację zadań ustawowych, w tym wykonywanych podczas posiedzeń MKRPA, przysługuje jej członkom wynagrodzenie w postaci diety w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalone w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2018r., poz. 650) za udział w każdym posiedzeniu MKRPA. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa powyżej będzie lista obecności z każdego posiedzenia MKRPA poświadczona przez jej Przewodniczącego.

Opracowanie:

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.